

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को निति तथा कार्यक्रम

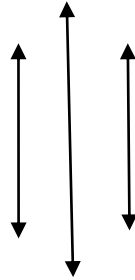

अजयमेरु गाउँपालिका
भद्रपुर, डडेल्धुरा
सुदूर पश्चिम प्रदेश

२०७६।०३।०८

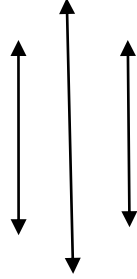
ajayamerugaupalika@gmail.com

ajayamerumun.gov.np

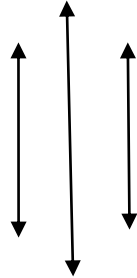

अजयमेरु गाउँसभामा गाउँसभा अध्यक्ष
उमेश प्रसाद भट्ट ज्यूले पेश गर्नु भएको

आर्थिक वर्ष २०७६/७७ को निति तथा कार्यक्रम

सम्मानित गाउँसभाका अध्यक्ष महोदय,

गाउँसभाका सम्पूर्ण सदस्यहरु, तथा उपस्थित महानुभावहरु ! संविधान प्रदत्त अधिकार सहित गठित यस गाउँपालिकाको अध्यक्षको हैसियतले यस गरिमाय सभामा आर्थिक वर्ष २०७६।०७७ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम पेश गर्न उभिएको छु । यस गौरवपूर्ण अवसरमा नेपाली नागरिकहरुको स्वतन्त्रता, न्याय, राष्ट्रियताका पक्षमा भएका आन्दोलन र जनयुद्ध मार्फत संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र स्थापनाका लागि जीवन उत्सर्ग गर्नु हुने सम्पूर्ण ज्ञात अज्ञात शहीदहरु प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु । वेपत्ता घाइते, जेलबन्दि तथा राजनीतिक सामाजिक परिवर्तनमा नेतृत्वदायी भुमिका निर्वाह गर्ने सबै अग्रजहरु प्रति आदरभाव प्रकट गर्दछु ।

इच्छा र आवश्यकतालाई सम्बोधन गर्न नसकेको प्रतिफल स्वरुप स्थानीय तहको निर्वाचन सम्पन्न गरि सिंहदरवारको अधिकार गाउँ गाउँमा पुर्याउने उद्देश्यले वर्तमान स्थानीय सरकार गठन भएको हो। राज्य पुनः सरचनाको क्रममा संघर्षको उपजका रुपमा अजयमेरु गाउँपालिका प्राप्त भएको कुरा यहाँहरुलाई विदितै छ । लोकतन्त्रको रक्षा गर्दै स्थानीय बासीको समग्र समृद्धिमा अहोरात्र अजयमेरु स्थानीय सरकार लागि रहेको छ र लागि रहेको छ ।

हामीले कार्यभार सम्हाल्दा गाउँपालिकामा कार्यालय व्यवस्थापनको कमी, कर्मचारी अभाव, नीतिगत र कानूनी अन्यौलता, स्पष्ट मार्गनिर्देशनको कमी, विषयगत कार्यालयहरुको कार्यक्षेत्र र जिम्मेवारी अन्यौलता जस्ता समस्याहरु विद्यमान थिए, वर्तमान सम्म आइपुग्दा उल्लेखित समस्याहरुको धेरै हदसम्म सम्बोधन भई गाउँपालिकाले लिएको लक्ष्य र उद्देश्यमा पुग्ने बाटो स्पष्ट भएको छ ।

हामी निर्वाचित भएर यस गाउँपालिकाको विकास र समृद्धिमा लागेको दुइ वर्ष व्यतित भई सकेको छ । दुई वर्षको भोगाइको क्रममा विकास र समृद्धिको लागि हामी संग प्रसस्त अवसरहरु भए पनि विविध चुनौतीहरु पनि त्यतीकै रहेको हामीले अनुभव गरेका छौं । हिजो हामीले अजयमेरुवासी जनताहरुमा गरेका प्रतिबद्धताबाट किञ्चित विचलित छैनौं, गरेका वाचाहरु मध्ये अधिकांस वाचाहरु पूरा भै सकेका छन् भने केही वाचाहरु पूरा हुने दिशातर्फ उन्मुख छन । साथै हामी सबै गाउँपालिकावासी जनताहरुको इच्छा र गुनासो सुन्न सधै प्रतिबद्ध छौं ।

देशमा राजनीतिक क्रान्तिहरु इतिहासको विभिन्न काल खण्डमा भए, मलाई लाग्छ अब देशमा आर्थिक क्रान्तिको जरुरत छ, सोही अनुरूप हामी विकास निर्माण, सुशासन, आर्थिक विकास, नागरिकको जिवनस्तर माथि उकास्ने र समृद्धिको लागि सहकार्य र सहमतिको साथ अधि बढ्न प्रतिबद्ध रहेका छौं । यो प्रतिबद्धता पूरा गर्न स्थानीय सरकार सम्पूर्ण राजनीतिक दल, निजीक्षेत्र, नागरिक समाज, सञ्चार जगत, किसान, मजदुर, पेशाकर्मि, अजयमेरुवासि जनसमुदाय र अजयमेरु गाउँपालिकाको शुभ चिन्तक सबैको साथ र सहयोगको अपेक्षा गर्दछौं ।

नेपालको संविधान, स्थानिय सरकार संचालन ऐन-२०७४, संघिय सरकार तथा प्रदेश सरकार बाट विभिन्न मितीमा जारी गरिएका निती, मार्गदर्शन, तथा सुभाव, यस अजयमेरु गा.पा.बाट जारी भएका विभिन्न ऐन, नियमावली, कार्यविधी, आचारसंहिता कार्यविधीको परिधिभित्र रही राजश्व परामर्श समिती, श्रोत अनुमान तथा बजेट सिमा निर्धारण समिती को बैठक को निर्णय, गाउँकार्यपालिकाका विभिन्न मितीमा भएका निर्णय र नेपालको संविधान, प्रचलित ऐनकानुनको अनुसरण गर्दै जनताका आवश्यकता तथा प्राथमिकिकरण लाइ

ध्यानमा दिइ आगामी आ.व.को बजेटको आधारको रूपमा यस अजयमेरु गा.पा.को आ.व.२०७६/७७ को निती, कार्यक्रम निर्माण गरिएको छ ।

हाल सम्म गरिएका मुख्य क्रियाकलाप तथा उपलब्धीहरु :

- ढिमला भद्रपुर सडक (विनय मार्ग)को चौडा विस्तार भएको
- अनारखोली वभ्रकोटखतेडा सडक ट्रयाक खोल्ने काम सम्पन्न भइ खतेडामा पहिलोपटक सडक संजालले जोडीएको
- अनारखोली देवल (पंकज मार्ग)को सडक जोडीएको
- भद्रपुर भुल्कुडा सडक जोडीएको ।
- भ्रिगनी खोलि सडक जोडिएको
- डडेल्धुरा अजयमेरुकोट भद्रपुर सडक जोडिएको
- अधिकासं गाउ टोल सडक सम्भालले जोडी सकेको बाकी सबै सडक आगामी आ.व मा जोड्ने लक्ष्य लिइएको ।
- मालभुल देवल सडक जोडिएको ।
- राष्ट्रिय खेलमैदानको रूपमा विकास गर्ने उदेश्यले चन्वेताल राष्ट्रिय खेलमैदान वडा नं ३ मा निर्माण प्रारम्भ भएको
- वडा नं १ र ४ मा खानेपानिको आधारभुत समस्या समाधान भएको तथा वडा नं २ र ३ मा समाधान हुने क्रममा रहेको तथा वडा नं ५ र ६ का संचालित खानेपानी मर्मत गरिएको र नया योजनाको सम्भाव्यता अध्ययन हुन लागेको ।
- गाउँपालिकाको आन्तरीक आम्दानीको रूपमा विकास गर्न तथा जनतालाइ सुपथ मुल्यमा सेवा प्रदान गर्न १ थान ब्याकोलोडर र १ थान ट्रयाक्टर खरिद गरी संचालनमा आएको साथै १११ थान एम्बुलेन्स र पिक अप गाडी खरिद गरिएको ।
- जनतालाइ गाउपालिका केन्द्रमा सहज पहुँचको लागि २ वटा जिप खरिद प्रक्रिया अन्तिम चरणमा रहेको
- सम्पूर्ण वडाहरुमा विद्यालयको नियमित अनुगमन ।
- नियमित प्र.अ. बैठक
- विद्यालय स्तरीय, शिक्षक कर्मचारी खेलकुद कार्यक्रम सम्पन्न ।
- शिक्षक सेवा आयोग तयारी,लोकसेवा आयोग तयारी कक्षा संचालन ।
- गाउपालिका स्तरमा विद्यालयको वार्षिक परिक्षा संचालन
- नमुना विद्यालय कार्यक्रम संचालन देवल मा.वि
- शैक्षिक क्यालेण्डर एकरूपताका लागि शिक्षक सम्मेलन
- २ प्रावि विद्यालय माविमा मर्ज ।
- विद्यालय स्तरीय, शिक्षक , विद्यार्थि खेलकुद कार्यक्रम सम्पन्न ।
- सम्पूर्ण विद्यालयहरुमा तयारी कक्षा सहित अग्रेजी माध्यमको पढाइ सुरु ।
- २२ जना स्वयमसेवक शिक्षक भर्ना
- सम्पूर्ण अधारभुत विद्यालयमा इ हाजिर जडान र भद्रपुर माविमा सिसिटिभि जडान
- व्यवसायीक तथा सामुहिक कृषि प्रणालिको सुरुवात भएको

- नमुना कृषि कार्यक्रम संचालन गरिएको
- तरकारी उत्पादनमा वृद्धि भएको
- मासुमा आत्मनिर्भर भएको
- अण्डा तथा दुग्ध उत्पादन बढ्दै गएको
- २ वटा वाखा स्रोत केन्द्र र २ वटा भैसी स्रोत केन्द्रको स्थापना
- पशु सुत्केरी भत्ता कार्यक्रम लागु ।
- साविकका सम्पूर्ण स्वास्थ्य चौकीहरुमा ल्याव सेवा संचालनमा आएको ।
- स्वस्थ चौकिको पहुँचवाट टाढा रहेका २ स्थानमा सामुदायीक स्वास्थ्य एकाइ थप भइ संचालनमा आएको
- प्रत्येक घरपरिवार समेट्ने गरी प्रत्येक वर्ष सबै वडामा विशेषज्ञ सहितको वृहत स्वास्थ्य शिवीर संचालन वाट स्वास्थ्यमा सुधार भएको
- स्वास्थ्यका नियमित कार्यक्रम सामुदायिक स्वस्थ, खोप, पोषण, रोग नियन्त्रण, तालिम तथा विकास, भिटामिन क्याप्सुल वितरण, स्वस्थ सन्देश तथा सुचना प्रवाह, आमा सुरक्षा कार्यक्रम, स्वास्थ्य सामग्री, निसुल्क औषधी वितरण, ३ वटा खोप केन्द्रको निर्माण जस्ता कार्यक्रम वाट आधारभुत स्वास्थ्यमा सुधार भएको ।
- **NO MORE HOME DELIVERY** कार्यक्रमलाइ प्रभावकारी भइ संस्थागत सुत्केरी दर बढ्दै गएको ।
- सुत्केरीलाइ पोषण युक्त पिठो र गाइको धिउ वितरण कार्यक्रम संचालन गरिएको ।
- विद्यालयमा स्थानिक पोषणमेला कार्यक्रम सुरुवात गरिएको ।
- मोवाइल भिडियो एक्सरे खरीद गरि संचालन प्रकृत्यामा रहेको ।
- प्रत्येक वडामा सामुदायिक स्वास्थ्य कार्यकर्ता भर्ना गरिएको
- योगदानमा आधारीत महिला स्वयमसेविका प्रोत्साहान कार्यक्रम ।
- नेपाल सरकारवाट सुदुर पश्चिम प्रदेशका स्थानिय तहहरु मध्ये स्वास्थ्य सुधार कार्यक्रममा छनौट भइ कर्मचारी सहितको कार्यक्रम संचालनमा रहेको
- नेपाल सरकार स्वास्थ्य मन्त्रालयको वार्षिक प्रतिवेदनमा देशै भरीका स्थानिय तहहरु मध्ये नमुना काम गरेको भनि प्रतिवेदनमा समावेश पनि भएको
- गाउँपालिकाको हरेक कार्यक्रमका लक्षित वर्गको सहज पहुच, प्रतिनिधित्व हुने अधिकतम प्रयास गरिएको ।
- जेष्ठ नागरीक संग जयराज कार्यक्रम अर्न्तगत ७०वर्ष भन्दा माथिका सबै जेष्ठ नागरीकलाइ न्यानोलुगा वितरण गरी सबै वडाका १११ जना जेष्ठ महिला, पुरुष नागरीकलाइ सम्मान गरीएको
- दुवै आवमा महिला सिप विकास कार्यक्रम, एकल महिला संग अजयमेरुसरकार अर्न्तगत प्रतेक वडाका २०/२० जना एकल महिलालाइ वाखा वितरण गरिएको
- युवा लक्षित कार्यक्रमवाट युवालाइ हाउसवोयरिङ्ग , वासका सामान वनाउने तालिम । गलैचा वुन्ने तालिक संचालन गरिएको ।
- दलित समुदायको जिवनस्तर उकास्न सिपविकास तालिम , आफर वितरण, सिलाइ मेसिन वितरण वाट उनिहरुको ब्यवसाय प्रबद्धनमा सहयोग पुगेको
- अपागंको लागी ह्वलिचियर ,बैशाखि, लठ्ठ धरमै गएर वितरण गरीएको ।
- गाउँपालिका, वडा कार्यालय तथा स्वास्थ्य चौकि हरुमा इ- हाजिरी जडान गरीएको
- गाउँपालिका तथा वडा कार्यालय र स्वास्थ्यचौकीमा नेट जडान गरिएको र मा.वि विद्यालय नेट जडान

- गाउँपालिकाको प्रोफाइल निर्माण सम्पन्न भइसेकेको
- गाउँपालिकाको धार्मिक तथा पर्यटकिय स्थलको राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय प्रचार प्रसार गर्ने उदेश्यले धार्मिक तथा पर्यटकिय डकुमेन्ट्री तयार भएको ।
- कर्मचारी जनप्रतिनिधीहरु को वेलावेलामा संचालन भएका कानुनी प्रशासनिक तथा प्राविधीक तालिमवाट क्षमता अभिवृद्धि गरिएको,
- एम्बुलेन्स सेवा सुरु
- ग्रामिण जलस्रोत ब्यवस्थापन परियोजना सहयोगी संस्था रुपमा मानव अधिकार जनजागरण समाज छनौट भएको ।
- न्यायीक समित मार्फत न्यायीक मेलमिलाप गराउने गरीएको ।
- गाउपालिकाको छुट्टै मोवाइल एप्स संचालनमा आएको
- गाउपालिकाको वेभसाइट संचालनमा रहेको
- वडा कार्यालय स्वास्थ्य चौकी सम्पूर्ण मा.वि र गाउपालिकामा नेट जडान
- अनलाइन ब्यक्तिगत घटना दर्ता सुरु, सामाजिक सुरक्षा लाभग्राही अनलाइनमा आवद्ध
- लेखाप्रणलीमा सुत्र(अनलाइन लेखा प्रणली) प्रयोग गर्ने देश भरिनै पहिलो गाउपालिका
- वडा कार्यालय, गाउपालिका र सम्पूर्ण आधारभुत विद्यालयमा इ हाजिरी
- ५१ वटा ऐन नियम तथा कार्यविधि कार्यपालिका तथा गाउसभावाट पारित भइ कार्यान्वयनमा रहेको ।
- जल उपयोग गुरुयोजना निर्माण
- उद्यमविकास गुरुयोजना निमांण
- प्रथम अजयमेरुमहात्सव, प्रथम गाउपालिका स्तरीय राष्ट्रपति रनिगंसिल्ड प्रतियोगिता तथा विविध खेलकुद प्रतियोगिता सफलतापूर्वक सम्पन्न ।
- चक्रिय कोष सापटि कार्यक्रम मार्फत युवा उद्यमशिलता कार्यक्रमको सुरुवात तथा बेरोजगार युवा तथ्याक संकलन
- गाउपालिका भवन निर्माण सम्पन्न हुने क्रममा रहेको
- गाउपालिका केन्द्रमा बैक,प्रहरीचौकि,नेपाल टेलिकमको टावर स्थापना
- गाउपालिकाको केन्द्रमा ५०००० विरुवा उत्पादन हुने बहुदशयीय नर्सरी स्थापना

आगामी आ.व.०७६/७७ को लागी निती, तथा कार्यक्रम

सम्मनित अध्यक्ष महोदय,

तथा सम्मानित सभाका सदस्यज्यूहरु ।

सुखि र समृद्ध अजयमेरुको आधार
कृषि, पर्यटन, शिक्षा र ब्यवस्थित पुर्वाधार

भन्ने मुल नाराका साथ म अब आ.व.०७६/७७ को यस अजयमेरु गा.पा.को निती,तथा कार्यक्रम यहाँहरु समक्ष पेश गर्न गैरहेको छु ।

१. आर्थिक क्षेत्र :

(क) कृषी :

- कृषि पेशालाई व्यावसायिक र सम्मानित पेशाको रूपमा विकसित गर्नको लागि यस गा.पा.को प्रमुख पेशाको रूपमा रहेको कृषीको व्यावसायिकरण, बैज्ञानिकरण, विविधिकरण विना हाम्रो अर्थतन्त्रमा गुणात्मक तथा परिमाणात्मक सुधार हुन नसक्ने कुरालाई बोध गर्दै कृषी प्रणालीलाई आधुनिकिकरण, भुगोल सापेक्ष, वातावरण तथा जलवायु अनुकूलित बनाउँदै आर्थिक बृद्धीको दिगो आधार तयार गर्ने नीति लिइने छ ।
- यस गाउँपालिकाको प्रमुख संभावनाको रूपमा रहेको भटमास उत्पादनलाई बढाउन तथा आम जनताको प्रमुख वालिको रूपमा विकास गराउन विउमा उल्लेख्य अनुदान लगायत अन्य आवश्यक कार्यक्रम ल्याइनेछ । र केन्द्र सरकार, प्रदेश सरकार र स्थानीय तहको सहकार्यमा भटमास जोन कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाइनेछ । साथै भटमास प्रसोधन केन्द्र निर्माण गर्न निजि क्षेत्रसंग समन्वय तथा आकर्षण गर्ने निति लिइनेछ ।
- माटो परीक्षण, रोग परीक्षण, कृषि विशेषज्ञ सहितको शिविर प्रत्येक वडामा सञ्चालन गरिने छ ।
- स्थानीय भू-उपयोग नीति तयार गरी सरकारी, सार्वजनिक, ऐतिहासिक, जग्गाहरुको संरक्षणमा जोड दिइनेछ ।
- नाङ्गा डाँडा तथा घरबगैँचामा फलफुल बगैँचा स्थापना, कृषक तालिम, कृषी मेला प्रदर्शनी, उन्नत र परम्परागत विउ वितरण,साना सिँचाई तथा प्लाष्टिक पोखरी, भकारो सुधार, तरकारी नर्सरी, स्थानिय कुखुरा, च्याउँ उत्पादन, फलफुल कलमी मार्फत उन्नत विरुवा उत्पादन, घाँस खेती प्रवर्द्धन, सहकारी र समुह मार्फत बाखा तथा कुखुरा पालन व्यवसाय, निजी कृषी तथा पशुपालन फर्म विकास, कृषक उद्यमशिलता कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- कृषिमा व्यवसायीक भैसी पालना गर्ने कृषकलाई पशु सुत्केरी भत्ता र गाउँपालिका भन्दा बाहिरवाट उन्नत जातका भैसी र गाइ आयात गरे वापत ढुवानी अनुदान उपलब्ध गराइ पशु व्यवसायलाई आर्कषण गर्ने निति लिइनेछ ।
- व्यवसायीक कृषकलाई परीचय पत्र वितरण गरीने कार्यक्रम लाइ कृषकको पहिचान संग जोडिने गरि थप प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
- सबैलाई कृषि पेशामा आर्कषण गरी नमुनाको रूपमा एक गाउँपालिका स्तरको नमुना कृषि फार्म विकास कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- व्यवसायीक रूपमा विउ विजन उत्पादन गर्न चाहाने कृषकलाई वजारको ग्यारेन्टी गरी प्याकेजिङ र ब्रान्डिङमा सहयोग गर्ने कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।
- वदेल लगायतका जंगली जनवारको क्षतीको कारणवाट कृषि ब्यवासयमा छाएको नैरास्यता न्युनिकरण गर्नको लागि कृषि विमामा आर्कषण गर्न विमाको प्रिमियममा ५० % अनुदानको ब्यवस्था गरिनेछ । साथै परिक्षणको रूपमा कृषि वालि घेरवारको कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- कृषकको मनोवल उच्च राख्न अध्यक्ष उत्कृष्ट कृषक पुरस्कार कार्यक्रम सुरु गरीनेछ ।
- गाउँपालिकाको सबै वडाका सम्भाव्य क्षेत्रलाई साप्ताहिक वा निश्चित बारहरुमा, हाटबजार, तरकारी वा अन्य कृषि उत्पादन संकलन केन्द्रका रूपमा विकास गरी कृषिबजारलाई प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिईनेछ ।
- जग्गा बाँफो राख्ने प्रवृत्तिलाई अन्त्य गरी वाफो जग्गा लिजमा लिइ व्यवसायीक खेती गर्न प्रोत्साहित गराई उत्पादनमा जोड दिने तथा वातावरण सृजना गर्ने नीति लिईनेछ । साथै वाफो जग्गाको बहुउपयोग निति तयार गरिनेछ ।

- कृषि प्राविधिक विद्यालयका विद्यार्थी OGT कार्यक्रमलाई कृषक संग जोडिनेछ ।
- नमुना तथा प्रयोगको रुपमा चियाँ खेतिको सुरुवात गरिनेछ ।

(ख) उद्योग तथा वाणिज्य :

- औद्योगिक ग्रामको स्थापनाको सम्भाव्यता अध्ययन गरी उद्योग स्थापना गर्नका लागि संघ र प्रदेश सरकारसंग सहकार्य गरिनेछ ।
- गाउँपालिकामा स्थानीय श्रम सीप र प्रविधिमा आधारित लघु उद्योगहरु स्थापना गराउने नीति लिइनेछ ।
- यस गा.पा.भित्र साना तथा मझौला उद्योग स्थापना गर्न प्राथमिकता दिई युवाहरुलाई बजार सुहाउँदो सिप विकासका कार्यक्रम बनाईने छ ।
- खानीजन्य उद्योगको पहिचान र उत्खननका लागी संघ ,प्रदेश लगायत निजी क्षेत्रको सहयोगमा सम्भाव्यता अध्ययन गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।
- परम्परागत घट्ट लाइ स्तरीकरण तथा प्रविधिमैत्रि गर्ने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- यस गा.पा. भित्र रहेका उद्योग र व्यवसायलाई व्यवस्थित गरि करको दायरामा ल्याईने छ ।
- साना तथा मझौला उद्योग संचालन गर्ने चाहाने आन्तरीक तथा वाह्य लगानीकर्तालाई दर्ता सुल्क तथा ३ वर्ष सम्मको कर निसुल्क गरीनेछ ।
- ठुला उद्योग संचालन गर्न चाहाने व्यवसायीलाई निसुल्क जग्गा उपलब्ध गराउन सहजिकरण गरीने छ । साथै निजि क्षेत्रलाई आर्कषण गर्ने निति लिइनेछ ।

(ग) पर्यटन तथा संस्कृती :

- यस गा.पा.भित्र रहेका ऐतिहासिक, धार्मिक तथा सांस्कृतिक पर्यटकिय क्षेत्रको पुर्वाधारको निर्माण गर्दै आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकलाई भित्र्याउने नीति लिइने छ ।
- यस गा.पा. भित्रका सबै ऐतिहासिक, पर्यटकिय तथा धार्मिक स्थलको स्रब्य दृष्य सामाग्री तयार गरी राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय रुपमा प्रसार प्रचार गरीनेछ ।
- अजयमेरुकोट देवल, जगन्नाथ, डागेश्वरी,कोला समैजि, दुर्गाभगवति,चोरा वेताल,हंसराज, घनघस्या लेक लगायतका स्थानको समग्र गुरु योजना निर्माण गर्ने कार्य सञ्चालन गरिने छ ।
- पर्यटन स्थल पहुँच मार्ग निर्माण विस्तार तथा स्तरीकरणमा जोड दिइने छ ।
- स्थानीय चाडपर्व, मेला, दिवस संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि प्रचारात्मक तथा प्रवर्द्धनात्मक कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ ।
- होम स्टे (घरवास) कार्यक्रमको संचालन गरीनेछ ।
- गन्तव्य अजयमेरु कार्यक्रमको सुरुवात गरीनेछ साथै पर्यटन व्यवसायीको सहयोगमा अजयमेरु भ्रमण प्याकेज निर्माण गरीनेछ ।
- जनयुद्ध कालीन अवस्थाका निर्मित संरचनाको विकास गरिने छ ।
- स्थानिय मौलिक संस्कृति, भाषा, भेषभुषा, सभ्यता, संगीत, नृत्यको संरक्षण तथा सम्बर्द्धनका लागि कार्यक्रम सञ्चालन गरिने छ । साथ धामि पन्ना भरणीया, पुजारी लाइ सम्मान को कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

- स्थानीय मौलिक कला संस्कृतिको जगेर्ना गर्न संग्रहालय स्थापना कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाइ संचालनमा ल्याइनेछ ।
- एक वडा एक पार्कको कार्यक्रम संचालन गरीनेछ ।

(घ) सहकारी :

- गाउँपालिका भित्रका सहकारी संस्थाहरूलाई उत्पादनशिल र रोजगारी सिर्जना गर्ने कार्यक्रम तर्फ प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- सहकारीको अनुगमन निरीक्षण गरी वित्तीय सुशासन कायम गर्न तर्फ जोड दिइनेछ ।
- सहकारीको माध्यमबाट व्यवसायिक कृषि, घरेलु तथा साना उद्योगको स्थापना गरी नागरिकहरूको जीवन स्तर उकास्ने नीति लिइनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका सबै सहकारीलाई मर्ज गर्न प्रोत्साहित गरी सहकारीको स्तरीकरण र सबलीकरण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कृषि सहकारी गठन, पुर्नगठन, विस्तार गरि कृषिलाई सहकारीसँग जोड्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- सहकारी सुशासन तथा संस्थागत क्षमता अभिवृद्धिका व्यवस्थापन तथा लेखापालन तालीम सञ्चालन गरिने छ ।
- विगतका अनुदानमा संचालीत सुपथ मुल्यका सहकारी पसलको खोज गरी व्यवस्थीत गरीनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका विधुत सेवा ग्राहीको मशसुल संकलन गरी जिल्लामा बुझाउने कार्यमा सहजीकरण गर्ने सहकारी संस्थालाई यातायात तथा संकलन खर्चमा सहयोग गरिनेछ ।
- गरिवि निवारण कोष र स्थानिय विकास कोषको रकमलाई सहकारी संग जोडि परिचालन गरिनेछ ।

(ङ) वित्तीय क्षेत्र :

- नागरिकलाई बैकिङ्क सेवामा पहुँच अभिवृद्धि गर्न गाउँपालिका भित्र स्थापित बैक तथा वित्तीय संस्थाहरूलाई जनताको घर दैलोसम्म पुग्ने वातावरण सृजना गरिने छ ।
- वित्तीय क्षेत्रहरूलाई पूजी निर्माण हुने, उत्पादनशील क्षेत्र र रोजगारी सृजना हुने क्षेत्रहरूमा लगानी गर्न उपयुक्त वातावरण सृजना गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र थप वित्तीय संस्था स्थापना गर्नका लागि आकर्षण गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- गाउँपालिका भित्र वित्तीय क्षेत्रको लागि लगानी भित्र्याइने छ ।
- वित्तीय संस्थालाई व्यवसायीक कृषि तथा अन्य आयमुलक कार्यमा ऋण लगानी तथा अनुदान गर्न सहजीकरण गरीनेछ ।

(ड) युवा तथा रोजगारी :

- युवाहरूको रोजगारी समस्या समाधान गर्न अध्यक्ष रोजगार कार्यक्रम लागु गरिनेछ ॥
- युवाको मागमा आधारित रहेर सिप विकास तालिम संचालन गरिनेछ ।
- युवा उद्यम चक्रिय कोष कार्यक्रम मार्फत रोजगारी तथा युवा उद्यमशिलताको विकास गरिनेछ ।

२ सामाजिक क्षेत्र

(क) शिक्षा:

- सम्पूर्ण बालबालिकालाई शिक्षामा सबैको पहुँच पुर्याउदै प्राविधिक, व्यवसायिक र अँग्रेजि माध्यमको पढाइ सञ्चालन गर्ने नीति तथा कार्यक्रमलाई यस वर्ष पनि निरन्तरता दिइने छ ।
- शैक्षिक गुणस्तर अबिवृद्धि गर्ने उदेश्यले लागत सहभागिताका आधारमा नमुना विद्यालय स्थापना कार्यक्रम थप गरीनेछ ।
- सामुदायिक विद्यालयहरुमा जनप्रतिनिधि, कर्मचारी विद्यालय व्यवस्थापन समिति र शिक्षकका सन्ततिलाई भर्ना गर्ने उत्प्रेरीत गरिनेछ ।
- वार्षिक रुपमा उत्कृष्ट शैक्षिक उपलब्धी हासिल गर्ने विद्यालयलाई अनुदान दिने नीति लिइनेछ ।
- एक आपसमा गाभिन चाहाने विद्यालयलाई गाभिएपछि नगद अनुदान दिइने छ बालविकास र सामुदायिक सिकाइ केन्द्रलाई समय सापेक्ष व्यवस्थित र परिमार्जित गरी समुदायमा संचालीत बाल विकासलाई कमस विद्यालयमा गाभीने नीती लिइनेछ ।
- बालविकास लाइ मुल्याकनमा आधारित बनाइनेछ ।
- शिक्षा सुधारका लागि गाउँ शिक्षा नीतिलाइ समय सापेक्ष बनाइने छ साथै सबै कक्षाका सम्पूर्ण परिक्षललाई गाउँपालिका स्तरीय बनाइनेछ ॥
- प्राविधिक विद्यालयलाई प्रभावकारी ढंगले संचालन गर्न विशेष कार्यक्रम संचालन गरिने छ ।
- नयाँ प्राविधिक विद्यालय संचालन गर्ने विद्यालयलाई विशेष अनुदान सहयोग गरिने छ ।
- भिन्न क्षमता भएका विद्यार्थीको तथ्याङ्क संकलन गरि अध्ययनका लागि प्रोत्साहन दिइने छ ।
- भौतिक रुपमा अति आवश्यक देखिएका विद्यालयको पहिचान गरि पुर्वाधार विकास कार्यक्रम गरिने छ ।
- विद्यालयहरुको नियमित अनुगमन तथा निरीक्षण गरिने छ ।
- शिक्षक, अभिभावक तथा विद्यार्थी विच विज्ञहरुको उपस्थितीमा निरन्तर अन्तरक्रिया गरीनेछ ।
- विद्यालय क्षेत्र सुधार योजना अन्तरगत क्षमता अबिवृद्धि तथा गोष्ठी संचालन गरिने छ ।
- टुहुरा र जेहेन्दार विद्यार्थी, शहिद वेपत्ता तथा घाइते परिवारका छोराछोरी, उच्च शिक्षाका छात्रवृत्ती दिइनेछ साथै कर्मचारी सन्ततिका लागी छात्रावृत्तिको कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तर अबिवृद्धि तथा शिक्षक तथा विद्यालय कर्मचारीको मनोबल उच्च राख्न तालिम तथा कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहान प्रणाली लागु तथा प्रोत्साहान कार्यक्रम गरीनेछ ।
- शिक्षक अभावको समस्यालाई न्युनिकरण गर्न कार्यविधी बनाइ स्वयमसेवा शिक्षक कार्यक्रम थप गरीनेछ साथै स्वयसेवक शिक्षा राख्न सहयोग गर्न निजि क्षेत्र तथा संस्थालाई सार्वजनीक आह्वान गरीनेछ ।

- विद्यालय स्तरमा खेलकुद कार्यक्रम गर्नको लागि विद्यालयमा १ शिक्षक लाइ खेल शिक्षक प्रशिक्षण तालिम तथा खेल सामाग्री उपलब्ध गराइनेछ ।
- सामुदायीक सिकाइ केन्द्र मार्फत अनौपचारिक शिक्षा कार्यक्रम सन्चालन गरिनेछ ।
- SEE परिक्षामा उत्कृष्ट नतिजा ल्याउने विद्यार्थिलाइ उच्च शिक्षा पढाइमा सहयोग पुर्याउने निति लिइनेछ ।

(ख) स्वास्थ्य

- ज्येष्ठ नागरिक स्वास्थ्य स्याहार कार्यक्रम अनुरूप ६० वर्ष माथिका नागरिकहरुलाई नियमित स्वास्थ्य परीक्षणका लागि, जनप्रतिनिधि सहित घरघरमा स्वास्थ्यकर्मी जाने अभियान संचालन गरिनेछ ।
- वर्षमा एक पटक हरेक वार्डमा विशेषज्ञ सहितको स्वास्थ्य शिविर सञ्चालन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइने छ ।
- बाल स्वास्थ्य, खोप, पोषण, भिटामिन 'ए' कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाई प्रत्येक वडामा २ वर्ष मुनिका बालबालिकाको बिचमा स्वस्थ बालक प्रतियोगिता सञ्चालन गरिने छ ।
- आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा सबैको सहज पहुँच बढाउनका लागि गाउँपालिका, निजी तथा गैरसरकारी निकायहरुबाट एकीकृत रुपमा विशेष कार्यक्रमहरु सञ्चालन गरिने छ ।
- २५ शैय्या अस्पताल स्थापना गर्न उपयुक्त जग्गा पहिचान गरी निर्माण कार्य अघि बढाउन प्रदेश र संघीय सरकार समक्ष पहल गरिने छ ।
- स्वास्थ्य सेवाको गुणस्तर अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी रुपमा सबै जनताको स्वास्थ्यमा पहुँच अभिवृद्धि गर्ने नीति अवलम्बन गरिने छ ।
- स्वास्थ्यको पहुँचबाट टाढा रहेका वस्तीहरुमा संचालीत सामुदायिक स्वास्थ्य इकाइ लाइ निरन्तरता दिइनेछ ।
- **No More Home Delivery** कार्यक्रम प्रभावकारी ढंगले अगाडी बढाइ गाउँपालिकालै **No More Home Delivery** गाउँपालिकाको घोषण गरिनेछ ।
- मोबाइल भिडियो एक्सरे सेवा सुरु गरिनेछ ।
- स्वास्थ्य चौकीहरुमा प्राविधिक जनशक्ति सहित संचालीत ल्यावलाइ थप प्रभावकारी बनाइने छ
- सामुदायीक स्वास्थ्यलाइ प्रभावकारी बनाउन समुदायमा नियमित स्वस्थ्यकर्मी भेटघाट कार्यक्रम अघि बढाइनेछ ।
- स्वास्थ्य सेवालाइ थप प्रभावकारी बनाउन विशेषज्ञ डाक्टर सहितको स्वास्थ्य शिविर र योग शिविर गरिनेछ ।
- निसुल्क औषधी वितरण कार्यक्रम बनाइ केहि ससुल्क औषधी निसुल्क वितरण गरिनेछ ।
- दुर्गम वस्तीमा स्वास्थ्य संस्था थप गरिनेछ ।

(ग) खानेपानी तथा सरसफाई :

- सबै भन्दा बढि खानेपानिको समस्यामा रहेको वडा नं ५ र ६ को समस्या समाधान गर्न सोरनाय लिफ्ट बहुउपयोगी खानेपानि तथा सिचाइ आयोजनाको संभाव्यता अध्ययन गर्न तथा यसको निर्माणको लागि प्रदेश तथा संघिय सरकार संग पहल गरिनेछ ।
- वडा नं ३ को खानेपानि अभाव भएको वस्ती र वडा नं २ को हाट, रोल्ली, जिजोडा, लगायता वस्तीको खानेपानी समस्या समाधान गरनेछ ।
- क्रमागत योजनाहरु सम्पन्न गरिनेछ ।
- खानेपानीमा सबैको सहज पहुँच पुऱ्याउँदै स्वच्छ खानेपानी पुऱ्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- सम्पुर्ण खानेपानी सुबिधा नपुगेका ठाउँमा जनताको पहुँच विस्तारका साथै खानेपानीको गुणस्तरमा समेत ध्यान दिइनेछ ।
- पूर्ण सरसफाई युक्त गाउँपालिका घोषणा गर्ने कुराको आधार बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पानी मुहानहरु रिचार्ज गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पुराना नाउला, पौवा, धारा, मगराउ संरक्षण सम्बर्द्धनको नीति लिइनेछ ।
- फोहोरलाई जैविक मलको रूपमा प्रयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- केन्द्र, प्रदेश, गाउँपालिकाको आफ्नै लगानी वा साभेदार संस्था मार्फत खानेपानी योजना निर्माण गरिनेछ ।
- साभेदार संस्था मार्फत पूर्ण सरसफाई गुरु योजना प्रभावकारी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- बजार व्यवस्थापन समितिहरुलाई सक्रिय बनाउँदै फोहोर व्यवस्थापन कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- खानेपानीको सहज पहुचको लागि लिफ्ट प्रविधिको सम्भाव्यता अध्ययन गरी कार्यान्वयनमा लगीनेछ ।

(घ) खेलकुद तथा मनोरञ्जन

- दीर्घ जीवनका लागि खेलकुदको मान्यतालाई स्वीकार गर्दै खेलकुद का विविध कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
- समग्र खेलकुद कार्यक्रमलाई समन्वय गर्न गाउँपालिका स्तरीय खेलकुद विकास समितिलाइ लाइ थप क्रियाशिल बनाइनेछ ।
- खेलकुद विकासका लागि राष्ट्रिय स्तरको बहुधेशिय खेल मैदान निर्माण कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- गाउँपालिकाको आफ्नै योजना वा अन्य साभेदार संस्था मार्फत गाउँपालिका स्तरीय ,विद्यालय स्तरीय राष्ट्रपति रनिङ सिल्ड प्रतियोगिता आयोजना गरिनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्रका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय खेलाडीहरुको सम्मान गर्दै, उनीहरुको अनुभवको भरपुर उपयोग गरिनेछ ।

(ङ) लैङ्गिक समानता र समावेशीकरण

- लैगिक हिंसा र घरेलु हिंसाको अन्त्य गर्दै महिला अधिकार र बालबालिकाको सन्दर्भमा जारी भएका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय सन्धी सम्झौता र प्रतिवद्धताको आधारमा महिला र बालबालिकाको संरक्षण, बचाउ, विकास र सहभागीतामा जोड दिने नीति लिइनेछ ।
- लक्षित वर्गका कार्यक्रम लाइ प्रभावकारी बनाउन विकास समितिलाइ क्रियाशिल तथा जवाफदेहि बनाइनेछ ।

- सार्वजनिक सेवा प्रवाह, विकास निर्माण, सेवा सुविधा लगायतका सबै क्षेत्रमा लक्षित वर्गको सम्मानजनक उपस्थिती गराउने नीति लिइनेछ ।
- महिलाको आयआर्जनमा अभिवृद्धि गर्न उद्यमसिल तथा सिपमुलक कार्यक्रम संचालन गरीने छ ।
- एकल महिलासँग गाउँ सरकार कार्यक्रम मार्फत आय आर्जनका कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- दलित, विपन्न समुदाय तथा अपाङ्गहरुका लागि सीप विकास तथा क्षमता अधिवृद्धि सम्बन्धी कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- अपाङ्गता भएका, टुहुरा, लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा पिडित महिलाका समस्याहरुलाई विशेष सम्बोधन गर्दै लैङ्गिक तथा घरेलु हिंसा न्यूनिकरण र पिडित महिलालाई संरक्षण कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- बालश्रम, बालविवाह, छाउपडि प्रथा, जातीय भेदभाव तथा छुवाछुत उन्मुलनका लागि कडा नीति अवलम्बन गर्दै अन्त्यका लागि जनचेतनामुलक कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- “ज्येष्ठ नागरिक संग जयराज कार्यक्रम” अन्तरगत ज्येष्ठ नागरिकलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम लाइ निरनतरा दिइनेछ ।
- उच्च अकं ल्याइ SEE परिक्षा उत्तिर्ण गर्ने छात्र छात्रालाई उच्च शिक्षा अध्ययन गर्न छात्रावृति उपलब्ध गराइने कार्यक्रम ल्याइनेछ ।

३. भौतिक पूर्वाधार विकास

(क) स्थानीय सडक र पुल:

- खोलिएका ट्रयाकहरुको ग्रेड सुधारी स्तरोन्नती, मोड सुधार र चौडाइ विस्तार गर्दै यस आ.व.मा जिल्ला सदरमुकाम वाट गाउँपालिका केन्द्र तथा वडा केन्द्र जोडिने सडकहरुको ग्रयाभिल कार्य अगाडि वढाइनेछ । साथै समग्र आर्थिक सामाजिक कृयाकलापहरु विस्तार गर्न गुणस्तरीय सडक निर्माणका लागि एक गाउँ एक सडक मार्फत सबै वडा सदरमुकाम र गाउँपालिका सदरमुकाम जोड्ने १२ महिना चलने सडक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- हरित सडक, पर्यटन सडक, वातावरणमैत्री सडक निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- अधुरा सडकहरुलाई गन्तव्यमा पुऱ्याइनेछ ।
- साभेदार निकायहरुको खोजी गरि पूर्वाधारको क्षेत्रमा लगानी भित्र्याइनेछ ।
- निर्माणाधिन सडक पुलहरुलाई यसै आ.व. मा सम्पन्न गराइनेछ, साथै अन्य मुख्यमुख्य खोलामा समेत पुल निर्माण प्रकृया अगाडी बढाउन पहल गरिनेछ ।
- मुख्य सडकको स्तरोन्ती गर्ने काम संघ र प्रदेशसंगको सहकार्यमा समपुरक कोष मार्फत अधि वढाइनेछ ।
- योजना निर्माण प्रकृयालाई प्रभावकारी बनाउन योजना बैक तथा गाउँपालिका सडक गुरुयोजना निर्माण गरिनेछ ।

(ख) सिंचाई

- आधुनिक(लिफ्ट तथा डिप) प्रविधि भित्र्याउन केन्द्र सरकार तथा साभेदार संस्थासंग पहल गरिनेछ ।
- साना तथा मझौला सिंचाईहरुको विस्तार र सुदृढ गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- अवरुद्ध भएका साना तथा मझौला सिंचाईलाई सुचारु गराउँदै केही नया सिंचाई योजनाको शुरुवात गरिनेछ ।
- ठुला र मझौला सिंचाई निर्माण गर्न संघ र प्रदेशसंग पहल गरिनेछ ।

(ग) भवन तथा सहकारी विकास

- संघ सरकार संगको सहकार्यमा एकिकृत वस्ति निर्माण कार्य अगाडि बढाइनेछ ।
- भवन निर्माण आचार संहिता -२०७२ अनुरूप गाउँपालिका स्तरीय आचार संहिता निर्माण गरि भवन निर्माण र शहर व्यवस्थापनको नीति ल्याइनेछ ।
- यस गाउँपालिका भित्र निर्माण हुने नयाँ भवनहरु घर नक्सा पास गरेर मात्र बनाउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वडा कार्यालयको भवन नभएका वडाका भवन निर्माण कार्य यसै आ.व.बाट प्रारम्भ गरिनेछ ।

(घ) उर्जा तथा लघु जलविद्युत

- विद्युतीकरण शत प्रतिशत प्याउनका लागि सम्बन्धित निकायसंग समन्वय गरि आवश्यक पहलकदमी लिइनेछ ।
- घरभित्रको धुँवामुक्त अभियानलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- वैकल्पिक उर्जा प्रवर्द्धनका कार्यक्रम संचालन गरीने छ ।
- सौर्य सडक वत्ति कार्यक्रम संचालन गरिनेछ । साथै मठ मन्दिर हरुमा समेत सौर्य वत्ति जडान गरिनेछ ।

(ङ) सञ्चार

- नेपाल टेलिकमसंग समन्वय र सहकार्य गरि संचार सुविधाबाट वञ्चित भूभागमा पुऱ्याउने वातावरण बनाउनका लागि टावर विस्तार तथा क्षमता अभिवृद्धि गर्ने ADSL तथा ल्याण्डलाइन टेलिफोन सेवा विस्तारका लागि आवश्यक पहल लिइनेछ ।
- शैक्षिक संस्था तथा स्वास्थ्य संस्थामा इन्टरनेट सुविधा जडान कार्यगरिनेछ ।
- यस गाउँपालिकाको आफ्नै वेभसाइट, फेसबुक साइट, मोवाइल एप्लीकेशन थप प्रभावकारी बनाइनेछ
- नागरिकहरुलाई सूचनामा सहज पहुँच पुऱ्याउन एफ.एम. सञ्चालनका लागि अनुदान उपलब्ध गराइनेछ ।
- फि वाइ फाइ जोन स्थापना गरिनेछन ।

(४). वन ,वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन

- गाउँपालिकाको केन्द्रमा रहेका बहुदशयीय नर्सरी लाइ थप व्यवस्थीत गरी जनतामो मागको आधारमा विरुवा उत्पादन गरि वितरण गरीनेछ ।

- गाउँपालिका भित्रका परम्परागत रूपले व्यवस्थापन हुँदै आएका सामुदायिक वनलाई विभिन्न काष्ठ जन्य, कृषि जन्य, गैरकाष्ठ (घाँस, अल्ले, अम्रिसो, बाँस,निगालो) कच्चा पदार्थ उत्पादन स्थलको रूपमा विकास गर्ने नीति लिइने छ ।
- वनविनास र क्षयीकरण रोक्दै वनको संरक्षण व्यवस्थापन र वृक्षारोपण गरि वन विकास मार्फत प्राकृतिक श्रोतको व्यवस्थापनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- प्रकोप व्यवस्थापन कोषलाई थप सुदृढ बनाइनेछ ।
- खोटो संकलनलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- “अजयमेरु गाउँवासीको सान एक गाउँ एक उद्यान कार्यक्रम” मार्फत सबै नाङ्गा डाँडामा क्रमिक रूपमा वृक्षारोपण गरिनेछ, साथै प्रत्येक घरमा एउटा फलफुल विरुवा रोपण कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- निजी वन संरक्षण तथा निजी नर्सरी उत्पादक कृषकलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- गाउँपालिका भित्रका बजारहरुमा फोहोर मैला व्यवस्थापन गर्न डस्टविन वितरण गरि फोहोर मैला व्यवस्थापन कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- **Sanitary Landfill Site** को निर्माणका लागि स्थान पहिचान गरी निर्माण सुभारम्भ गरिनेछ ।
- प्रत्येक घरले कम्तीमा घर परिवारको सदस्य संख्या बराबर हिउँदै तथा वर्षे फलफुलको विरुवा अनिवार्य रोपण कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- वन्यजन्तुको क्षती लाइ न्यूनिकरण गर्न कृषि विमा तथा अन्य उपाय अवलम्बन गरीनेछ ।
- वन जन्य उद्योग स्थापना तथा सामुदायिक वन तथा कबुलियती वनमा जडिवुटि खेती गर्न र ढलापडा काठ व्यवस्थित गर्न प्रोत्साहान गरिनेछ ।
- प्रत्येक विद्यालयको हाताभित्र एक विद्यार्थि एक विरुवा कार्यक्रम मार्फत वृक्षारोपण कार्यक्रम गरीनेछ ।
- गाँउपालिका भित्र स्थापित फोहोर मैला व्यवस्थापन केन्द्रलाई व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
- नागरिकहरुमा कुहिने र नकुहिने फोहोर मैलाको बर्गीकरण गरि फोहोरलाई उपयुक्त स्थान व्यवस्थापन गर्न सहयोग पुऱ्याउने खालको कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- वर्षाको समयमा हुन सक्ने बाढी पहिरो रोकथाम गर्नको लागि सचेतना कार्यक्रम तथा तत्काल उद्धारको लागि प्रयोग हुने सामाग्री र जनशक्तिको व्यवस्थापन गरिनेछ ।
- आकस्मिक रूपमा आइपर्न सक्ने विपदको व्यवस्थापन गर्नको लागि समुदाय, सरोकारवाला संघ संस्थाहरु सँग समन्वय गरी विपद पूर्वको तयारी, विपद पश्चातको उद्धार कार्यक्रमहरु बनाई लागू गर्ने नीति लिइनेछ।
- प्रत्येक जनप्रतिनिधि र कर्मचारीले १ वर १पिपल रोपण कार्यक्रम तथा नया सन्तान जन्माउने दम्पतिले एक जोडि विरुवा लगाउनुपर्ने नीति तथा कार्यक्रम ल्याइनेछ ।
- कबुलीयति , निजि वन तथा धार्मिक वन विकास कार्यक्रमम संचालन गरिनेछ ।
- पानि मुहान वरिपरी रिचार्ज प्रविधिको प्रयोग गरिनेछ ।

(५) संस्थागत विकास,सेवा प्रवाह र सुशासन

- व्यक्तिगत घटना दर्ता अनलाइन कार्यक्रमलाई थप प्रभावकारी बनाइनेछ ।

- सामाजिक सुरक्षा दर्ता अनलाइन मार्फत गरिनेछ ।
- जनप्रतिनिधि तथा राष्ट्रसेवक कर्मचारी, शिक्षक, क्षमता अभिवृद्धिका थप कार्यक्रम लागू गरिनेछ ।
- गाउँपालिका र सवै वार्डहरुमा क्षतिपूर्ती सहितको नागरिक वडापत्रलागू गरि डिजिटल नागरिक वडापत्र सञ्चालनमा ल्याइनेछ ।
- सम्पूर्ण कर्मचारीको मनोबलमा उच्च राख्न पुरस्कार र दण्डमा आधारीत प्रोत्साहान प्रणाली लागू गरिने छ ।
- स्थानिय कर प्रणालि लाइ कम्पुटराइज्ड गरिने छ ।
- टोकन प्रणाली लागू गरिनेछ ।
- पारदर्शिता, जवाफदेहिता र सुशासनको लागि सूचनाको हक, सार्वजनिक सुनुवाई, सार्वजनिक लेखापरिक्षण, प्रत्यक्ष भेटघाट, सूचना अधिकारी, गुनासो अधिकारी, गुनासो तथा सुभाब पेटिका जस्ता विधिहरु अवलम्बन गरिनेछ ।
- करको दर भन्दा दायरालाई बढाउन जोड दिइनेछ ।
- “जनतासंग सरकार” को नारा अन्तरगत महिनाको एकचोटी फरकफरक ठाउँमा घुम्ती शिविर आयोजना गरिने छ ।
- गाउँ कार्यपालिका कार्यालयलाई भ्रष्टाचार मुक्त र सदाचार युक्त बनाउन सुशासनका आधारभूत मान्यताहरुलाई आत्मसात गर्दै तदअनुकूलको व्यवहार गर्दै लगिने छ ।
- कार्यालयको हित र आन्तरिक आयमा सक्रिय रुपमा लाग्ने कर्मचारीलाई आवश्यक मापदण्ड तयार गरी उत्कृष्ट कर्मचारी घोषणा गरिनेछ ।

(६) विविध

(क) भुमी :

- गा.पा.भिन्नको बाँझो रहेको निजी तथा सार्वजनिक जग्गाको सदुपयोग गर्ने निती अवलम्बन गरिनेछ ।
- बढ्दो भूमी अतिक्रमण नियन्त्रण गर्ने निती अवलम्बन गरिनेछ ।
- गुठी जग्गा व्यवस्थापनका लागी आवश्यक पहल लिईनेछ ।
- डिजिटल जग्गा नापजाँच गर्न आव्रयक पहल गरिनेछ ।
- दर्ता जग्गा लामो समयसम्म वाझो राख्ने जग्गा धनिलाइ जरिवाना तथा ठुलो मात्रमा व्यवसयीक कृषीगर्ने कृषकलाई करमा सहूलियत दिइने निती अवलम्बन गरिने छ ।

(ख) अन्य

- यस गाउँपालिका भित्र कार्यक्रम रहेका गै.स.स.हरुलाई गाउँ सभाबाट कार्यक्रम स्वीकृत गराएर मात्रै सञ्चालन गराइनेछ ।
- गै.स.स.का कार्यक्रमहरुलाई नियमन तथा अनुगमनको दायरामा ल्याइनेछ ।
- उत्कृष्ट कार्य गर्ने जनप्रतिनिधी, कर्मचारी, विषयगत कार्यालय, वडा कार्यालयलाई पुरस्कृत गरि प्रोत्साहन गर्ने निती अवलम्बन गरिने छ ।

- सरकारी तथा गैरसरकारी तवरबाट यस गा.पा. भित्र संचालन हुने समान प्रकृतीका गतिविधीहरूलाई एकिकृत रुपमा लागु गरिनेछ ।
- वडाहरूमा टोल विकास संस्था गठन मार्फत जनसहभागीता अभिवृद्धी गर्ने निति लिइने छ ।
- योजनालाई अनुदानमा आधारीत नभै अभियानमा आधारीत बनाइने छ ।

अन्त्यमा,

यस निति तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयनबाट आर्थिक क्रियाकलापमा बिस्तार हुने, नागरिकहरूलाई नजिकबाट सेवा प्रवाह गरी सुशासन कायम हुने, सामाजिक सुरक्षा तथा मानव विकासका सुचक हरु(शिक्षा,स्वास्थ्य , भौतिक पुर्वाधार, सरसफाई खानेपानी) उल्लेखनीय प्रगती हुने, रोजगारीका अवसरहरू सिर्जना हुने, राज्यले लिएका निति र दिगो विकासका लक्ष्य, विभिन्न रणनीतिक लक्ष्य तथा पन्ध्रौ पन्च वर्षिय योजनाको लक्ष्य प्राप्तीमा महत्वपूर्ण भुमिका निवारह गर्ने अपेक्षा गरेको छु ।

प्रस्तुत निति तथा कार्यक्रम बनाउन मार्ग दर्शन गर्नुहुने यस गाउँपालिकाका उपाध्यक्ष ज्यु वडा अध्यक्ष ज्यूहरू, गाउँ कार्यपालिकाका सदस्य ज्यूहरू,गाउँ सभाका सदस्यज्यूहरू, राजस्व परामर्श समिति, श्रोत अनुमान तथा सीमा निर्धारण समिति र बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समितीका सदस्यज्यूहरू,बजेट पुर्व तयारी छलफलका क्रममा आ आफ्नो क्षेत्रबाट सुभाब तथा सहयोग गर्ने राजनितीक दल , संघ तथा प्रदेशका विभिन्न कार्यालय,नीजी क्षेत्रका संगठनहरू, गैरसरकारी संस्थाहरू, नागरिक समाज तथा सामुदायिक संस्था, शिक्षक, सामाजिक संगठनहरू पत्रकार , टोल विकास संस्थाहरू सम्पुर्ण नागरिकहरू सबैलाई हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्दै निति तथा कार्यक्रमका सफल र परिणाममुखि कार्यान्वयनमा सबैको खुला र रचनात्मक सहयोगको अपेक्षा गरेको छु ।

धन्यवाद

अध्यक्ष

उमेश प्रसाद भट्ट

अजयमेरु गाउँपालिका